

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2577/20
16.9.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Миросављевић, председника већа, Ирене Трифуновић-Радуловић и Јасне Беловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милина Марковић, адвокат из Уба, улица Милоша Селаковића број 4, против тужене Општине Уб, коју заступа Правобранилаштво општине Уб, улица Војводе Мишића 20 б, ради накнаде за фактички заузето земљиште и утврђивање права јавне својине, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Убу П 313/18 од 23.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 16.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Убу П 313/18 од 23.01.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П 313/18 од 23.01.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде за фактички заузету к.п.бр...., њива 3.класе у површини од 0.04.32 ха уписане у Лн бр.... КО ... исплати 203.766,00 динара са законском затезном каматом од 23.01.2020. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев тужене којим је тражила да се утврди да је иста по основу савесне градње на туђем земљишту и по основу одржаја стекла право јавне својине на к.п.бр.... њива 3.класе у површини од 0.04.32 ха уписане у Лн бр. ... КО ..., као приватна својина тужиоца АА из ... са 1/1. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 110.275,32 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са свим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене неоснована.

У поступку пред првостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а неосновано се жалбом тужене указује да је учињена битна повреда из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП будући да је изрека пресуде разумљива, не противречи сама себи, о битним чињеницама не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа и самих тих исправа и изведених доказа, те пресуда не садржи недостатке због којих се не би могла испитати.

У поступку пред првостепеним судом утврђено је да је тужилац искључиви власник к.п.бр...., њива 3.класе у површини од 0.04.32 ха. На предметној непокретности се пре 20 година налазила њива тужиоца на којој је он сејао кукуруз, пшеницу и остале пољопривредне културе након чега је на том делу започета градња пута ... – ..., а убрзо је и асфалтиран тај пут и пуштен у саобраћај. Није постојала формална сагласност тужиоца да му предметна парцела буде одузета ради изградње пута, а на име заузећа земљишта тужиоцу није исплаћена било каква накнада. Из решења Одељења за имовинско-правне послове, урбанизам и стамбено-комуналне послове Општинске управе СО Уб бр.351-185/99-04 од 19.10.1999. године утврђено је да је Фонду за путеве и грађевинско земљиште из Уба одобрена изградња дела пута ...-..... Из записника о процени тржишне вредности непокретности Пореске управе Филијала Ваљева, Експозитура Уб бр.105-464-08-00045/2019 од 26.06.2019. године утврђено је да тржишна вредност предметне парцеле по 1 м² износи 471,68 динара. Из налаза и мишљења вештака геометра Зорана Пошарца из Уба утврђено је да се к.п.бр.... КО ... у површини од 0.04.32 ха целом својом површином налази у саставу изграђеног асфалтног пута ...-..... и да се део предметне парцеле налази под асфалтним коловозом, а остали део под банкином и шкарпом о чему је суду приложена и скица вештачења.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, а имајући у виду да је предметна к.п.бр...., њива 3.класе у површини од 0.04.32 ха заузета изграђеним коловозом и да не постоји могућност да тужилац поново користи предметну парцелу односно да је лишен права својине и коришћења на предметној парцели, првостепени суд је правилном применом материјалног права, одредбе чланова 20 став 1 тачка 3 Закона о локалној самоуправи (“Службени гласник РС”, бр.129/2007, 83/2014...47/2018), члана 58 Устава Републике Србије, Протокола 1 о заштити имовине уз Европску конвенцију о људским правима и основним слободама обавезао тужену да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта и да на тако досуђени износ накнаде тужиоцу исплати законску затезну камату од дана пресуђења до исплате у смислу члана 277 Закона о облигационим односима.

Наиме, чињеница је да се предметно земљиште у Служби за катастар непокретности води на име тужиоца, а фактички на лицу места земљиште је изузето и преко њега је изграђен асфалтирани коловоз односно банкина и шарп. Тужиоцу није исплаћена накнада за одузету парцелу, па је првостепени суд правилно поступио када је оценио да је тужбени захтев тужиоца основан. Ово из разлога што је донета одлука у складу са одредбом члана 18 и 58 Устава РС, као и члана 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Право на имовину је једно од основних људских права заштићених правним нормама међународних конвенција, чији је Република Србија потписник. Уставом Републике Србије у члану 58. зајемчено је мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона и предвиђено да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Законом се може ограничити начин коришћења имовине, а одузимање или ограничење имовине ради наплате пореза и других дажбина или казни, дозвољено је само у складу са законом.

Протоколом број 1, уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

С обзиром да је својевремено ово земљиште од стране тужене одузето тужиоцу ради извођења радова у општем јавном интересу, односно изградње коловоза, али без одговарајућег поступка и доношења формалне одлуке о томе и без исплате накнаде, ради се о противправном одузимању, тј. ограничавању права својине на непокретној имовини тужиоца без утврђивања накнаде, о фактичкој експропријацији, односно о повреди права на имовину тужиоца у вези са Протоколом 1 о заштити имовине уз Европску конвенцију о људским правима и основним слободама који гласи да свако физичко или правно лице има право на неометано уживање своје имовине, нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права (став 1). У конкретном случају евидентно је да је фактички земљиште приведено намени, па тужилац не може трпети штетне последице што надлежни орган није спровео управни поступак јер није донео решење о изузимању земљишта из поседа које би било основ за исплату накнаде за изузето земљиште. На овакав начин тужиоцу је повређено право на имовину и он сходно цитираним прописима има право на тржишну накнаду одузете непокретности.

Неосновано је у жалби тужене инсистирање на постојању сагласности тужиоца односно прећутном споразуму између власника непокретности, тужиоца и представника општине о уступању уз накнаду земљишта ради градње, будући да тужена у току трајања поступка овакве своје наводе није доказала те је нејасно о каквом споразуму и прећутној сагласности тужиоца је реч. Како доказима изнетим и предоченим суду у току трајања првостепеног поступка није утврђено постојање било каквог споразума између парничних странака а у вези са експропријацијом предметног земљишта то се и не може применити рок застарелости из члана 371 Закона о

облигационим односима на потраживање накнаде штете нити има места примени одредбе члана 24 Закона о основама својинскоправних односа (рок од 10 година) будући да је у току трајања првостепеног поступка несумњиво утврђено да је у конкретном случају реч о фактичкој експропријацији, у ком случају тужилац као сопственик лишен непокретности без одговорајуће накнаде има право на накнаду за фактички експроприсану непокретност по тржишним условима независно од протекла рока застарелости.

Одлучујући о противтужбеном захтеву тужене, првостепени суд је у ставу другом изреке захтев одбио, позивајући се на одредбу члана 24 став 1 Закона о основама својинскоправних односа и утврђење да тужена приликом изградње општинског пута није била савестан градитељ, јер је без сагласности тужиоца као власника предметне парцеле извршила изградњу предметног пута, без било каквог спровођења поступка експропријације којом би могла стећи право својине на предметној парцели.

Код чињенице да услови за стицање права својине у корист тужене према члану 24 став 1 Закона о основама својинскоправних односа нису испуњени, без утицаја на правилност одлуке о противтужбеном захтеву су наводи из жалбе тужене да тужилац и након исплате тржишне цене предметне парцеле у том случају остаје уписан као њен власник. Тиме се не дира у право тужене да у другим поступцима остварује право на стицање јавне својине. Наиме, одредбом члана 10 став 2 Закона о јавној својини (“Службени гласник РС”, бр.72/2011 са изменама и допунама) је прописано да се добрима од општег интереса у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни пракови, гранични прелази и др.), а ставом десет истог члана је прописано да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државних путева II реда, који су у својини аутономне покрајне на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I или II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини једниница локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Одредбом члана 27 Закона о јавној својини прописано је да о прибављању ствари и располагању стварима у својини Републике Србије, под условима прописаним законом, одлучује Влада, ако законом није другачије одређено (став 1); о прибављању непокретности у својину Републике Србије за потребе носиоца права коришћења из члана 18 овог закона чији је оснивач Република Србија, одлучује надлежни орган тог носиоца права коришћења, уз претходну сагласност Дирекције (став 5). Одредбом члана 18 став 1 истог закона је прописано да су носиоци права јавне својине Република Србија, аутономна покрајна и општина, односно град.

На основу изнетог, применом одредбе члана 390 ЗПП одлучено је као у изреци ове пресуде.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153 и 154 ЗПП и важећих АТ и ТТ у време првостепеног пресуђења, те је правилно на досуђени износ трошкова парничног поступка тужиоцу

признато право и на законску затезну камату од дана извршности пресуде до исплате у складу са одредбом члана 277 и 324 Закона о облигационим односима.

Како је жалба тужене одбијена, то је на основу члана 153 и 165 ЗПП одбијен и њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Председник већа-судија
Драгана Миросављевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић